

MANIFESTO A PROL DA FILOSOFÍA

Un día como hoxe hai 4 anos, en 2013, presentamos aquí un comunicado conxunto en defensa da filosofía, a Facultade de Filosofía de Santiago, a SOGAFI, o grupo Doxa e a Aula Castelao de Filosofía recollendo o lema QUÉN TEME Á FILOSOFÍA? que servira para unha campaña reivindicativa impulsada a nivel estatal pola Red Española de Filosofía (REF).

A LOMCE foi aprobada en decembro de 2013, e neste curso 2016-2017 completouse o proceso de implantación desta nova reforma educativa que está a causar graves prexuízos aos estudos de Filosofía no ensino secundario, enfrontándonos aos profesionais da filosofía a un futuro cada vez máis restritivo en termos de horas lectivas, de postos de traballo e de relevancia académica.

Despois da supresión de tres das catro materias obrigatorias que ata agora estaban asignadas ao profesorado de Filosofía: a Educación para a Cidadanía e os Dereitos Humanos de 2º ESO, a Educación Ético-Cívica de 4º ESO e a Historia da Filosofía de 2º de Bacharelato, chegou agora finalmente e desaparición da Filosofía das probas comúns dentro da Avaliación Final de Bacharelato.

Xa daquela destacábase a dimensión histórica do recorte, a súa contradición cos obxectivos da UNESCO, e o efecto negativo que ía ter sobre a liberdade de pensamento, a cultura e a calidade democrática deste país. Hoxe non podemos máis que confirmar esa pouco alentadora diagnose e constatar un retroceso en todos eses indicadores.

Como aclara o Informe da REF ás súas entidades integrantes do pasado 22 de xaneiro 2017, durante o proceso de tramitación lexislativa e de implantación apresurada da LOMCE distintas asociacións trataron de minimizar o seu impacto nas respectivas comunidades, cun resultado moi variado que de feito deu lugar a 17 sistemas educativos diferentes, polo menos no que respecta ás materias de Filosofía: algunha comunidade autónoma mantivo a obrigatoriedade de Educación para a Cidadanía en 2º ESO; varias comunidades ofertaron en 4º ESO unha optativa de Filosofía; a Filosofía de 1º de Bacharelato, única obrigatoria a escala estatal, ten unha carga horaria variable, entre 3 e 4 horas, segundo as comunidades; e en canto á Historia da Filosofía de 2º de Bacharelato, 9 das 17 comunidades autónomas decidiron mantela dalgunha forma como obrigatoria (segundo datos Informe REF 22/01/2017)

O último paso na implantación da LOMCE foi a regulación ministerial das reválidas, finalmente bastante parecidas á suprimida Proba de Acceso á Universidade, coa salvedade de que a Historia da Filosofía xa non figura entre as catro materias troncais da proba, aínda que poderá figurar entre as optativas de modalidade para os alumnos que a teñan cursado.

No ámbito da política estatal os grupos parlamentarios aprobaron unha proposición de lei para paralizar a implantación da LOMCE, que foi recorrida polo goberno do estado ante o Tribunal Constitucional, e ao mesmo tempo os partidos chegaron a un

acordo no Congreso para crear unha Subcomisión de Educación e negociar un “Pacto de Estado social e político pola educación” que nun prazo de seis meses substituirá á LOMCE.

A este contexto político xeral engádenselle as particularidades de Galicia. Ante a gravidade na situación da filosofía a Facultade de Filosofía da Universidade de Santiago de Compostela organizou en Santiago en novembro un “I Encontro Interacadémico de profesores de Filosofía”, no que se constituíron distintas comisións de traballo e se fixeron, entre outras, propostas en torno á modificación do marco legislativo da LOMCE no ámbito de Galicia (sobre carga horaria de Filosofía e de Valores Éticos e outros cambios curriculares). Dese encontro saíu tamén a decisión de emprender unha rolda de contactos cos grupos parlamentarios e solicitar unha entrevista do Decano da Facultade e os novos directivos da reconstituída SOGAFI co Conselleiro de Educación, entrevista que foi longamente postergada e finalmente realizada o pasado 9 de marzo con nula vontade negociadora por parte da administración.

E entre tanto en febreiro de 2017 confírmase a desaparición da Filosofía das probas comúns da Avaliación Final de Bacharelato. Trátase dun chanzo máis nun proceso cada vez máis terminal, que garda relación coa perda de instrumentos conceptuais para afrontar os desafíos dun mundo complexo, cambiante e incerto, no que os valores solidarios das democracias van perdendo empuxe diante dos intereses egoístas dos individuos e grupos privilexiados. Por iso consideramos que a importancia da Filosofía non é accidental senón decisiva, para madurar como persoas e para ter acceso a unha formación integral do ser humano.

Por todo o anteriormente exposto as institucións, asociacións e colectivos que abaixo se enumeran, así como todos os que firman este manifesto a título persoal, solicitan ó Ministerio de Educación e á Subcomisión de Educación que negociará un “Pacto de Estado social e político pola educación”, **restituír a Filosofía** ao lugar que lle corresponde polo seu valor formativo nos estudos de educación secundaria.

O cal pasa, ao noso parecer, pola adopción das seguintes medidas, debatidas e consensuadas no “I Encontro interacadémico de profesores de Filosofía” realizado en Santiago”:

- Consideramos que a Filosofía como disciplina esencial para a formación dos cidadáns do futuro non pode artellarse en secundaria e bacharelato en base a materias optativas. Estas en todo caso deberían de complementar ás materias a cursar por todo o alumnado. Por esta razón reivindicamos para posibles futuras reformas educativas a seguinte carga horaria da disciplina de filosofía:

1º Unha Historia da Filosofía obrigatoria para todas as modalidades en 2º de Bacharelato (cunha carga horaria de 4-3 horas)

2º Unha Introducción á Filosofía en 1º de Bacharelato para todas as modalidades (cunha carga horaria de 3 horas)

